

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ		
ΤΜΗΜΑ	ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΒΥΦΦ 127	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	1ο και άνω
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΥΜΝΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΙΚΟΝΟΜΑΧΙΑΣ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
	3	5	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	Ειδίκευσης γενικών γνώσεων		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΚΑΝΕΝΑ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ (ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ)		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://classweb.cc.uoc.gr/classes.asp		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα <i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i></p> <p><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης • Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β • Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων <p>Το μάθημα αποβλέπει στο να εισάγει τους φοιτητές στις βασικές αρχές και τα στοιχεία</p>

βυζαντινής λειτουργικής ποίησης εστιάζοντας στο σημαντικότερο, ίσως, και πλουσιότερο ως προς την παραγωγή του υμνογραφικό είδος του κανόνα που αναπτύχθηκε από τα τέλη του 7ου αιώνα και ήκμασε από τον 8ο έως τον 10ο αιώνα. Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής/τρια θα πρέπει να είναι σε θέση:

- Να αναγνωρίζει και να διακρίνει τα σημαντικότερα υμνογραφικά είδη που καλλιεργήθηκαν κατά την περίοδο της Εικονομαχίας με έμφαση στον κανόνα.
- Να αναγνωρίζει τα βασικά δομικά μέρη των ειδών, κυρίως του κανόνα, και να κατανοούν το λειτουργικό τους ρόλο.
- Να έχει γνωρίσει τους σημαντικότερους εκπροσώπους της υμνογραφίας της περιόδου της Εικονομαχίας
- Να κατανοεί το ρόλο του συγκεκριμένου ποιητικού είδους στην κοινωνία και την εποχή κατά την οποία παρήχθη.
- Να έχει αντιληφθεί ότι και η λειτουργική ποίηση είναι παιδί της εποχής που τη γεννά και εκφράζει τις ιδέες και τις αντιλήψεις της: ειδικότερα, η γέννηση και η ακμή του κανόνα συνδέεται στενά με τον αγώνα της Εκκλησίας κατά της Εικονομαχίας.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
 Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
 Λήψη αποφάσεων
 Αυτόνομη εργασία
 Ομαδική εργασία
 Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
 Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
 Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
 Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
 Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
 Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
 Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
 Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

 Άλλες...

- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
- Άσκηση κριτικής

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σύντομη παρουσίαση του ιστορικού πλαισίου εντός του οποίου αναπτύχθηκε η Εικονομαχία. Αίτια, αφορμές, αντιμαχόμενες πλευρές, Σύνοδοι κ.ο.κ.
 Σύντομη παρουσίαση των βασικών υμνογραφικών ειδών. Παρουσίαση του κοντακίου, το οποίο την εποχή αυτή παρακμάζει και σταδιακά εγκαταλείπεται.

- Η γέννηση του κανόνα και οι ιστορικές συνθήκες που οδήγησαν στην παγίωση του είδους
- Τα χαρακτηριστικά του κανόνα. Ανάλυση της ιδιαιτερότητας του κανόνα και της θέσης του στην εξέλιξη της υμνογραφίας και η διαφορά του από το κοντάκιο.
- Παρουσίαση σχετικής ορολογίας (ακροστιχίδα, ειρμός, ωδές, τροπάριο, εφύμνιο, θεοτοκίο, σταυροθεοτοκίο, προσόμοιο, ιδιόμελο, τριώδιο, τετραώδιο). Επεξήγηση της μετρικής του κανόνα.

Οι βασικότεροι εκπρόσωποι της υμνογραφίας της α' φάσης της Εικονομαχίας:

- Ανδρέας Κρήτης και ο *Μέγας Κανών*.
 - Η υμνογραφία του Κοσμά. Επιλογή κειμένων
 - Ιωάννης ο Δαμασκηνός. Επιλογή κειμένων
 - Πατριάρχης Γερμανός. Επιλογή κειμένων
- Οι κυριότεροι εκπρόσωποι της β' φάσης της Εικονομαχίας:
- Θεόδωρος Στουδίτης. Επιλογή κειμένων
 - Θεοφάνης ο Γραπτός. Επιλογή κειμένων
 - Άλλοι υμνογράφοι

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</p>	Στην τάξη	
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Διδακτικό Υλικό (αρχεία, διαφάνειες, Μελέτες, σημειώσεις) και επικοινωνία μέσω της πλατφόρμας classweb • Επικοινωνία μέσω email 	
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	<p>Δραστηριότητα</p>	<p>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</p>
	Διαλέξεις	39
	Αυτοτελής μελέτη και προετοιμασία για τις παρουσιάσεις	83
	Τελική γραπτή εξέταση	3
	Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	125
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική</p>	<p>I. Γραπτή τελική εξέταση που περιλαμβάνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> - εξακρίβωση της εμπέδωσης γνώσεων - κριτική ανασύνθεση πληροφοριών. 	

Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική
Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες

Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα
κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που
είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.

(4) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Προτεινόμενη Βιβλιογραφία:

AUZEPY, M.-F. 2007. *L'histoire des iconoclasts*, Achyz

ΔΕΤΟΡΑΚΗΣ, Θ. 1997. *Βυζαντινή Υμνογραφία* (Ηράκλειο)

ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΗΣ Σ. 2002, *Είρμολόγιον*, έκδ. Κυριακίδη, Άθῆνα

FOLLIERI E. 1961-1966. *Initia Hymnorum Ecclesiae Graecae*. vols I-V/ 1-2, [Studi et Testi
211-215 bis] Città del Vaticano.

GRABAR, A. 1957. *L'Iconoclasm Byzantin, Dossier Archeologique*, College de France, Paris

ΚΟΡΑΚΙΔΗΣ Α. Σ. 2006, *Βυζαντινή Υμνογραφία*. Τόμ. Β'. *Λεξικό τῶν ὑμνολογικῶν καὶ
λειτουργικῶν ὄρων τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας*, Άθῆνα 2006.

MANGO, C. 1975. «Historical Introduction», στο: *Iconoclasm, Papers given at the Ninth
Spring Symposium of Byzantine Studies*, επιμ. A. Bryer και J. Herrin. Birmingham: Center
for Byzantine Studies, University of Birmingham, 1-6.

ΞΥΔΗΣ Θ. 1978. *Βυζαντινή Υμνογραφία* (Αθήνα).

OSTROGORSKY, G. 1997. *Ιστορία του Βυζαντινού κράτους*, τ. Β', έκδ. Στεφ. Βασιλόπουλος,
Αθήνα.

ΠΑΪΔΑΣ, Κ. 2006. *Εισαγωγή στη Βυζαντινή Ποίηση* (Αθήνα).

ΠΟΛΕΜΗΣ, Ι. – ΜΙΝΕΒΑ, Ε. 2015. *Βυζαντινά Υμνογραφικά και Αγιολογικά Κείμενα*, Αθήνα:
Κανάκης.

RHOBY, A. – ZAGLAS N. (εκδ.), *Middle and Late Byzantine Poetry: Texts and Contexts*,
Turnhout 2018.

SZÖVERFFY, J. 1978-1979. *A Guide to Byzantine Hymnography*, I-II, Brookline.

ΤΩΜΑΔΑΚΗΣ, Ν. Β. 1965. *Η βυζαντινή υμνογραφία και ποίησις: ήτοι εισαγωγή εις την
Βυζαντινήν Φιλολογίαν*, Αθήνα [ανατύπωση Θεσσαλονίκη 1993].

WELLESZ, E. 1961. *A History of Byzantine music and hymnography*, Oxford.